

Новини ліцензування та реєстрації фінансових установ у вересні 2020 року

5 жовтня 2020 року

У цьому матеріалі ми висвітлюємо основні рішення з питань ліцензування та реєстрації учасників ринків фінансових послуг, які Національний банк ухвалив у вересні. Також у матеріалі міститься перелік основних проблем, які було виявлено за результатами розгляду пакетів документів, та рекомендації для учасників ринку щодо взаємодії з Національним банком.

РИНОК У ЦИФРАХ

Банки	Учасники ринків небанківських фінансових послуг						
74	2080						
	Страховики		Страхові брокери	Ломбарди	Кредитні спілки	Лізингові компанії	Фінансові компанії
	Nonlife 196	Life 19	64	304	327	145	1025

Станом на 30 вересня 2020 року

У вересні кількість діючих банків зменшилася з 75 до 74. Національний банк відкликав банківську ліцензію та прийняв рішення про ліквідацію АТ АКБ "АРКАДА".

Кількість учасників небанківського ринку зменшилася з 2084 до 2080:

шість фінансових компаній покинули ринок за власною ініціативою та були виключені з Державного реєстру фінансових установ (далі - ДРФУ),

водночас зареєстровано нову лізингову компанію – ТОВ "ЛІД ЛІЗИНГ", нового страхового брокера – ТОВ "СБ МОНОМАХ", створено нову внутрішньодержавну платіжну систему – "MONEYCOM".

Платіжні системи	
Створені резидентами	Створені нерезидентами
36	13

Станом на 30 вересня 2020 року

ЛІЦЕНЗУВАННЯ БАНКІВ

Правлінням Національного банку прийнято рішення про:

- погодження збільшення розміру статутного капіталу АТ "БАНК ЛЬВІВ" до 542 405 338 грн за рахунок додаткових внесків акціонерів у розмірі 104 000 000 грн;
- погодження збільшення розміру статутного капіталу АТ "МетаБанк" до 298 737 584 грн за рахунок прибутку в розмірі 98 119 844 грн;
- погодження збільшення розміру статутного капіталу АТ "ТАСКОМБАНК" до 1 647 143 000 грн за рахунок прибутку в розмірі 494 142 900 грн;
- погодження збільшення розміру статутного капіталу АТ "УНІВЕРСАЛ БАНК" за спрощеною процедурою до 3 702 671 970 грн за рахунок додаткових внесків акціонерів у розмірі 300 000 000 грн;
- погодження збільшення розміру статутного капіталу ПуАТ "КБ "АКОРДБАНК" за спрощеною процедурою до 284 540 000 грн за рахунок додаткових внесків акціонерів у розмірі 36 948 175 грн.

Також у вересні Національний банк погодив кандидатури 22 керівників банків та провів співбесіди з 19 керівниками банків.

У погодженні було відмовлено одному кандидату на посаду незалежного директора банку через його невідповідність вимогам щодо професійної придатності.

ЛІЦЕНЗУВАННЯ НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ

Протягом вересня до Національного банку надійшло 546 запитів від фінансових установ. Найбільша кількість запитів стосувалася фінансових компаній, ломбардів та лізингодавців - 402. Кількість запитів щодо кредитних спілок становила 21 та страховиків – 123.

Порівняно з серпнем кількість запитів на реєстраційні та ліцензійні дії зросла на 43%. Зокрема, удвічі зросла кількість запитів щодо страховиків. Відбулося більше погоджень набуття істотної участі у фінансових установах та було прийнято більше рішень про видачу ліцензій порівняно з серпнем та липнем.

Також у вересні прийняті перші рішення про відмову у видачі ліцензій небанківським фінансовим установам, які перейшли до сфери регулювання Національного банку після прийняття закону про "спліт", та відмову в унесенні їх до ДРФУ.

Протягом вересня Національний банк прийняв такі рішення:

1. Видано ліцензії:

- ПрАТ "МЕТЛАЙФ" (здійснення розрахунків у іноземній валюті на території України за договорами страхування життя);
- ТОВ "АЛЬТЕРРА ФІНАНС" (надання коштів у позику, в тому числі й на умовах фінансового кредиту; надання послуг з факторингу; надання послуг з фінансового лізингу);
- ТОВ "КАПІТАЛ-ФІНАНС" (надання гарантій);

- ТОВ "КИТ-ФІНАНС" (надання коштів у позику, в тому числі й на умовах фінансового кредиту; надання послуг з факторингу; надання гарантій; надання послуг з фінансового лізингу);
- ТОВ "ПРОЕКТ-ГАРАНТ" (надання коштів у позику, в тому числі й на умовах фінансового кредиту; надання послуг з факторингу; надання гарантій; надання послуг з фінансового лізингу);
- ТОВ "САНФОРД КАПІТАЛ" (надання коштів у позику, в тому числі й на умовах фінансового кредиту; надання послуг з факторингу; надання послуг з фінансового лізингу);
- ТОВ "СОЛФІН" (надання коштів у позику, в тому числі й на умовах фінансового кредиту; надання послуг з факторингу; надання гарантій; надання послуг з фінансового лізингу);
- ТОВ "СТАТУС ДРІМ" (надання коштів у позику, в тому числі й на умовах фінансового кредиту; надання послуг з факторингу; надання гарантій; надання послуг з фінансового лізингу);
- ТОВ "ФК "АРИАН ПЛЮС" (надання коштів у позику, в тому числі й на умовах фінансового кредиту; надання послуг з факторингу; надання гарантій; надання послуг з фінансового лізингу);
- ТОВ "ФК "ПАРІС" (надання коштів у позику, в тому числі й на умовах фінансового кредиту);
- ТОВ "ФК "ПЛАЗА ІНВЕСТ" (надання коштів у позику, в тому числі й на умовах фінансового кредиту; надання послуг з факторингу; надання гарантій; надання послуг з фінансового лізингу);
- ТОВ "ФК "ФІНОФІС" (торгівля валютними цінностями у готівковій формі);

2. Анульовано всі ліцензії за власною ініціативою заявника:

- АТ "ГАРАНТ-СИСТЕМА";
- АТ "СК "КРЕМІНЬ";
- КС "ІНВЕСТИЦІЙНИЙ СОЮЗ "БУДОВА";
- КС "ІНТЕР-ІНВЕСТ";
- КС "ЛЄПТА";
- КС "Ольвія";
- ПрАТ "СК "В. І П.";
- ПрАТ СК "ІНГРУП";
- ПрАТ "СК "СТРАХОВІ ГАРАНТІЇ";
- ТДВ "СК "ПРОКСІМА";
- ТДВ "СК "УКРФІНСТРАХ";
- ТОВ "ГРІН ФАКТОР";
- ТОВ "СТАРТАП ФІНАНС".

Примітка. СК "Креміль" звернулася до Національного банку із заявою про анулювання всіх її ліцензій за власним бажанням. Це означає, що компанія вирішила добровільно залишити страховий ринок. Обсяги страхових премій СК "Креміль" у 2019 році склали майже 1,5 млрд грн, у I кварталі 2020 року – 242 млн. грн. Проте компанія практично не працювала з фізичними особами (їх частка в загальному обсязі премій у 2019 році склала лише 0,25%). Основним напрямом

діяльності СК "Кремін" було обслуговування юридичних осіб та надання послуг із перестраховування за добровільними видами страхування майна, вантажів та відповідальності. Ці види страхової діяльності є незбитковими, відповідно рівень виплат компанії в 2019 році склав 0,42%. Компанія не була членом Моторно транспортного (страхового) бюро України та Ядерного страхового пулу. Згідно з наданими показниками звітності СК "Кремін" дотримувалась чинних нормативів. Скарг споживачів на компанію до регулятора не надходило.

Анульовано одну з наявних ліцензій за власною ініціативою заявника:

- ТОВ "ФК "АВІОР" (надання гарантій).

Уключено до реєстру лізингодавців:

- ТОВ "ЛІД ЛІЗИНГ".

Уключено до реєстру брокерів:

- ТОВ "СБ МОНОМАХ".

Виключено з ДРФУ (за ініціативою заявника):

- ТОВ "ГРІН ФАКТОР";
- ТОВ "ЗАХІДНА ФІНАНСОВА КОМПАНІЯ";
- ТОВ "СТАРТАП ФІНАНС";
- ТОВ "ФК "КОНВЕРСІНВЕСТ";
- ТОВ "ФК "ПРАЙМ АЛЬЯНС";
- ТОВ "ФК "ФІНГАРАНТ".

Погоджено набуття істотної участі:

- погоджено набуття АТ "ЗНВКІФ "АКТАУ", від імені та за рахунок якого діє ТОВ "КУА "АЛЬТА ІНВЕСТМЕНТ", істотної участі в ТОВ "ФК "АЛЬТА КАПІТАЛ";
- погоджено набуття АТ "ЗНВКІФ "КАЙРОС", від імені та за рахунок якого діє ТОВ "КУА "ПРО КАПІТАЛ ЕССЕТ МЕНЕДЖМЕНТ", істотної участі в ТОВ "КАПІТАЛ-ФІНАНС";
- погоджено Костробію Юрію Петровичу набуття істотної участі в ТОВ "ФК "АВІСТАР ФІНАНС".
- погоджено Олександрю Худолею набуття істотної участі в ТОВ "ФК "ЕЛІТ ФІНАНС";
- погоджено Паберзісу Улдісу набуття істотної участі в ТОВ "ЛАЙФЛАЙН ФІНАНС";
- погоджено Саботюку Віталію Миколайовичу та Саботюк Наталії Петрівні набуття істотної участі ТДВ "СК "БЕНЄФІТ".

Зареєстровано правила добровільного страхування в новій редакції або зміни до них:

- ПрАТ "СК "АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ";
- ПрАТ СК "БРОКБІЗНЕС";
- ПрАТ СК "ІНТЕР-ПОЛІС";
- ТДВ "ЕКСПРЕС СТРАХУВАННЯ".

Визнано небанківські фінансові групи:

- **САЛАМАНДРА.**

Водночас Національний банк відмовив у погодженні набуття істотної участі у чотирьох фінансових установах та відмовив у видачі ліцензій семи компаніям, чотирьом з яких було відмовлено в унесені до ДРФУ.

Основними причинами відмови були:

- невідповідність вимогам законодавства документів заявників, зокрема внутрішніх правил надання фінансових послуг та примірних договорів;
- невідповідність керівників фінансових установ професійним вимогам (відсутність необхідного стажу роботи, не пройдено підвищення кваліфікації).

Страховим компаніям було відмовлено у видачі ліцензій на провадження нового виду страхування через недотримання нормативу платоспроможності та достатності капіталу та нормативу ризиковості операцій, подання неповної фінансової звітності.

Основними підставами для відмови в погодженні набуття істотної участі були невідповідність фінансового стану заявників вимогам порядку погодження набуття або збільшення істотної участі та надання недостовірної інформації щодо власного фінансового стану.

ООНОВЛЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ З ПИТАНЬ РЕЄСТРАЦІЇ ТА ЛІЦЕНЗУВАННЯ

25 вересня Національний банк оприлюднив для громадського обговорення проєкт "Положення про вимоги до структури власності надавачів фінансових послуг". Цим документом планується запровадити вимоги до прозорості структури власності учасників небанківського ринку.

З проєктом положення можна ознайомитися на [сторінці Національного банку](#).

Зауваження та пропозиції приймаються **до 15.11.2020 року** на електронну адресу Національного банку України: NBF1.regulations@bank.gov.ua.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПІД ЧАС РОЗГЛЯДУ ПАКЕТІВ ДОКУМЕНТІВ

За три місяці роботи з новим ринком Національний банк виявив такі проблеми під час розгляду пакетів документів:

- подання на погодження набуття істотної участі осіб, які з високою вірогідністю є номінальними власниками;
- випадки зняття заявниками на погодження істотної участі грошових коштів з банківських рахунків одразу або за декілька днів після отримання довідки з банку;
- виявлення фактів набуття/збільшення істотної участі без погодження;

- використання інституту довірених осіб як способу уникнення погодження набуття істотної участі;
- непрозорість структур власності;
- недостовірність інформації, що розкривається;
- невідповідність вебсайтів, внутрішніх правил та примірних договорів вимогам захисту прав споживачів.

Було також виявлено такі операційні проблеми:

- порушення строків подання документів та внесення змін до них;
- розбіжності в повідомленні про внесення змін та реєстраційній картці, яка подається для внесення змін;
- подання неповних пакетів документів;
- невикористання типових форм документів, передбачених законодавством;
- неякісна підготовка документів;
- наявність застарілої інформації на сайтах компаній;
- відсутність контактних даних, які унеможливають здійснення комунікації з заявниками;
- подання документів через неналежні канали зв'язку.

У зв'язку з цим Національний банк надає такі рекомендації ринку для покращення комунікації та взаємодії:

- дотримуватися передбачених законодавством строків подання документів;
- приділяти увагу якості підготовки документів та урахувати передбачені законодавством вимоги щодо їх форми та комплектності;
- для оптимізації часу на розгляд нових редакцій, змін до правил страхування/правил надання фінансових послуг надавати порівняльну таблицю та відповідні зміни у форматі Word;
- звертати увагу на необхідність погодження реальних власників під час погодження набуття істотної участі. Національний банк володіє достатніми експертизою та інструментарієм для перевірки таких осіб на предмет їх номінальності;
- закликаємо учасників ринку подавати документи до Національного банку не лише в паперовій формі, а й у вигляді електронних копій (PDF) на цифрових носіях (флешка або CD/DVD-диск), що дозволить пришвидшити процедуру розгляду документів;
- якщо інформація у вашій реєстраційній картці в комплексній інформаційній системі (далі - КІС) застаріла, наполегливо рекомендуємо її оновити;

- подавати документи, які підтверджують ділову репутацію новопризначених керівників. Подання таких документів значно пришвидшить процес їх погодження та внесення інформації до ДРФУ;
- рекомендуємо лізингодавцям перевірити інформацію про себе в КІС та у разі виявлення розбіжностей подавати реєстраційні картки не лише в загальному порядку, а й через КІС;
- слідкувати за пресрелізами та інформаційними повідомленнями, які Національний банк публікує на власному вебсайті та в соціальних мережах.

Пакети документів від Нацкомфінпослуг

Національний банк виявив випадки, що не всі справи було передано Національному банку від Нацкомфінпослуг. Тому, якщо ви тривалий час не отримуєте відповідь від Національного банку, просимо уточнювати статус розгляду пакета документів через наявні канали зв'язку.

Нагадуємо, що письмові запити щодо ліцензування та реєстрації можна надсилати на електронну скриньку Національного банку nbu@bank.gov.ua або в паперовій формі засобами поштового зв'язку на адресу: 01601, м. Київ, вул. Інститутська, 9.

ПОШУК УЧАСНИКІВ ФІНАНСОВОГО РИНКУ

На вебсайті регулятора розміщено реєстри та бази даних, які забезпечують можливість відкритого пошуку та перевірки чинності реєстрації та ліцензій учасників ринку фінансових послуг, державне регулювання та нагляд за якими здійснює Національний банк:

- [Довідник банків](#);
- [Державний реєстр фінансових установ, який ведеться через КІС НБУ](#);
- [Реєстри та переліки юридичних осіб-лізингодавців, страхові компанії, кредитні спілки, фінансові компанії, ломбарди, актуаріїв, страхових і перестрахових брокерів, аварійних комісарів, бюро кредитних історій, тимчасових адміністраторів та небанківські фінансові групи](#);
- [Ліцензії на здійснення валютних операцій, переказ коштів у національній валюті без відкриття рахунків та надання банкам послуг з інкасації](#).
- [Реєстр приміщень, у яких здійснюються валютні операції, що передбачають використання готівки в національній та/або іноземній валютах](#).